

MOZES

TERUG NAAR KANAÄN

Henk Kranenburg

MOZES

TERUG NAAR KANAAN

ROLVERDELING:

2 vertellers

Voor scene 1 "Het mandje in de Nijl": **4** spelers - De prinses, twee dienaressen en Mirjam.

Voor scene 2 "De vlucht van Mozes": **6** spelers - Mozes, Mirjam, Aaron, slaaf, hoofdman en Bithja. (+ 7 zusters vanaf de zijkant)

Voor scene 3 "God spreekt tot Mozes": **2** spelers - Mozes en Zippora (+ de klas als God).

Voor scene 4 "Mozes en de Farao": **6** spelers - Mozes, Aaron, de Farao, Bileam en twee wachters.

Voor scene 5 "Vlucht door de zee": **5** spelers - Mozes, Mirjam en drie Hebreëers (+ de klas als volk)

Scene 6 "De tien geboden" is een recitatie voor de hele klas.

Voor scene 7 "De val van Jericho": **2** spelers - Jozua en Eleazar. (+ de klas als volk)

De spelers van scene 3 en 7 en de vertellers kunnen met elkaar oefenen, waarbij zij steeds elkaars figuranten zijn. Waar nodig kunnen ze splitsen. Zo heb je 5 zelfstandige oefengroepjes.

OPZET:

Iedere scene is los door een groepje in te studeren en te spelen/oefenen, waarbij ieder ongeveer een gelijkwaardige rol heeft.

Tussen iedere scene wordt GO DOWN, MOZES gezongen. Zie voor de betreffende coupletten de lied-bijlage.

Twee vertellers leiden daarna de volgende scene in.

De klas zit aan weerszijde van de zaal en loopt (de vertellers voorop, zodat die in het midden uitkomen) na iedere scene met het doek mee, dat langzaam dicht gaat.

Na het zingen gaan de spelers van de volgende scene naar achteren (De vorige spelers hebben het al klaar gezet en zijn er onder het zingen bij gekomen), de rest gaat weer naar weerskanten opzij en de vertellers blijven achter. Na hun tekst 'trekken' zij het gordijn open en komen zo ook opzij.

Vanaf scene 5 doet de hele klas als figuranten mee en gaat het gordijn niet meer dicht. In scene 2 zijn zij de slaven, die de stenen sjouwen, en in scene 3 zijn zij de stem van God vanaf de zijkanten.

P.s. De eerste scene is een stukje uit een toneelstukje van M.J. Anschutz-Schoorel: "De geboorte van Mozes" (zie 'Gegrepen uit de klas'); de twee strofen uit de laatste scene zijn uit het gedicht "Nu is het vallen geblazen" van Jan Wit (uit de Kinderbijbel van Klink)

Voorafgaand:

Als aankondiging van het stuk vertelden mijn duo-collega en ik de volgende tekst:

- Henne: Beste kinderen, collega's en belangstellende,
Henk: Het verhaal dat jullie gaan zien heeft ons leven ingrijpend veranderd.
Henne: Eens woonde het Joodse volk vreedig in Kanaän, tot een lange en grote droogte hen trof.
Henk: Eén van hen, Jozef, bleek wijzer dan farao's priesters en had dit aan hen voorspeld, waardoor Egypte hierop was voorbereid.
Henne: Het joodse volk werd gastvrij uitgenodigd om in Egypte te komen wonen en God beloofde, dat hij eens dit volk weer terug zou leiden naar Kanaän.
Henk: Josef werd vergeten, farao's volgden elkaar op en raakten al meer vervreemd van hun ooit diepe wijsheid.
Henne: Het joodse volk werd als indringer beschouwd en als slaven behandeld.
Henk: De belofte van God bleef echter voortleven en het verlangen naar een bevrijder, die hen terug zou leiden naar Kanaän werd groter en groter en groter...
Henne: Het leek wel of God daar een bedoeling mee had...
Samen: Maar.....Kijk zelf!

Verteller 1: Uit angst om door de Israëlieten overschaduwd te worden, liet de Farao hen als slaven kooien.

Verteller 2: De ellende werd nog groter, toen hij hun pasgeboren zonen in de Nijl liet gooien.

(Mirjam speurt langs de Nijl. Het rieten mandje wordt met een touwtje langzaam ondertussen naar de andere kant getrokken. Prinses en dienaressen komen lachend op)

Prinses: Stil! Ik zie een ooievaar.
               Wat zoekt hij daar?
               In het water gewis
               Een maaltje vis.

Dienares 1: Hoogheid, mij is verteld,
               Dat deze vogel boven anderen wordt gesteld.
               Als hij zweeft boven een woning,
               Of het nu een boer is of een koning,
               Dat huis is uitverkoren.
               Daar wordt een kind geboren.

Dienares 2: (Net iets te hard) Ja, dat heb ik ook gehoord.

Prinses: (schrikt) Nu is de vogel verstoord.
               Hij is weg. Laat ons gaan
               naar waar hij heeft gestaan.   (Ze waden erheen)

Dienares 2: Wat is dat? Het lijkt wel een mand!

Prinses: Pak het voorzichtig met de hand
               En laat het mij zien.
               De ooievaar brengt mij geluk misschien.

Dienares 2: Een kind! Drijvend tussen het riet.

Prinses: Zei ik het niet?
               Die heilige vogel wees mij de weg erheen.
               Ik was lange tijd alleen.
               Nu wil ik zorgen voor dit kind.

Dienares 1: Als de Farao het maar niet vindt.
               Het lijkt wel van Hebreeuwse stam.

Prinses: Omdat het door het water tot mij kwam,
               Noem ik het kind: Mozes.
               Naar Egyptische zeden,
               Blijft het kind nu niet zonder reden
               Drie jaar voor de Farao verborgen.
               Maak je daarover maar geen zorgen.   (Mirjam komt dichterbij)

Mirjam: Ik zag, hoe ge het kindje vond.
               Daar ik niet ver van hier bij het water stond.
               Zal ik een zeer liefhebbende voedster voor u halen?

Prinses: Ja, graag! Ik zal haar goed betalen.

Verteller 2: Mozes verwierf roem aan Farao's hof.

Verteller 1: Tot hem het nu volgende diep trof.

(Mirjam en Aaron zitten op een bankje, waar Mozes ook nog tussen past. Mozes komt binnen)

Mozes: Dag Mirjam, dag Aaron, hoe was jullie dag?
Was het weer beulen en zwoegen, zonder gelach?

Aaron: Oh Mozes, wanneer komt toch degeen, die ons verlost uit ons lijden?
Die ons volk van dit slavenwerk zal bevrijden?

Mirjam: Mozes, ga zitten, ik moet je iets zeggen. (Mozes komt tussen hen in zitten)
Ik weet niet goed, hoe ik je dit uit moet leggen.
Mijn moeder, die jou voedde, is ook jouw moeder
Ik ben je zuster en ziedaar je broeder.

Mozes: Mijn bezoek hier als Farao's zoon leek steeds zo stom (Al staand, en de
Nu begrijp ik pas goed, waarom ik hier kom. anderen volgen)

(Ze omhelzen elkaar en Mozes gaat weg. Mirjam en Aaron af met het bankje. Ondertussen zingt de rest van de klas 4 keer, staand 'stenen' doorgevend.: "Hee-Hoo voor de Farao; geef die steen aan mij eens door." De slaaf komt daarna jammerend op met de hoofdman achter zich aan en valt uitgeput neer)

Slaaf: Oh heer, ik kan niet meer!
Mijn krachten zijn op, geef mij wat water.
Alles doet pijn, kan 't werk niet wat later?

Hoofdman: Sta op, vuile schoft, trek aan die steen.
En anders dan schuift hij gewoon over je heen!

(Slaat de slaaf onbarmhartig

met de zweep. De slaaf schreeuwt het uit: Au, Au, Nee, Nee...., Mozes komt tussenbeide)

Mozes: Laat af daar en snel!
(Pakt de zweep af en slaat met de achterkant. De
hoofdman valt neer. De slaaf kijkt verstomd toe en gaat dan bij de gevallen hoofdman kijken)

Slaaf: Heer, heb dank, maar de hoofdman is dood.
Het handvat was hard en verzwaard met lood.

(Mozes en de slaaf slepen de hoofdman weg. Bithja komt op en loopt wanhopig te zoeken en te ijsberen. Als ze Mozes ziet schiet ze op hem af)

Bithja: Oh, lieve Mozes, kijk uit voor de wacht!
Als mijn vader, de Farao, je vindt, wordt je omgebracht.
De tovenaars Bileam loert naar je als een gier.
Vlucht ver weg! Nu! Weg van hier!

(Mozes omhelst zijn moeder. Bithja zwaait en gaat af. Mozes loopt van de ene kant naar de andere
Steeds moeizamer puffend, zoekend, slepender, tot hij na zo'n 3 x bijna niet meer vooruitkomt en
bewusteloos neervalt. Na een tijdje komen 7 zussen met schapen (blaten!) giegelend op van opzij en
gaan naar Mozes)

Zus 1: Kom eens kijken wat hier ligt!

Zus 2: Ach, kijk nou toch, wat een schattig gezicht.

Scene 3:

GOD SPREEKT TOT MOZES.

Verteller 1: Bij de wijze Jethro in Midian was Mozes en hoedde de schapen.

Verteller 2: Zippora werd zijn vrouw. Zij schonk hem twee knapen.

(Mozes werkt wat, als Zippora aangerend komt)

Zippora: Mozes, een geitje uit de kudde is verdwaald.
Zijn spoor hebben we achterhaald.
Naar de verboden berg Horeb is hij gerend. (Wijst)
Maar er is niemand, die de weg daarheen kent.

Mozes: Zippora, pas op de jongens en maak je geen zorgen.
Vandaag breng ik het terug en anders wel morgen.

(Zippora gaat af en Mozes loopt en beklimt zoekend de berg met een staf. Daar kijkt hij volkomen verrast op)

Mozes: Wat een verblindend lichtend vuur, zonder dat ik wat ruik. (Houdt hand voor ogen)
Wat is dat voor een bramenstruik?

God: Mozes! Mozes! (Mozes slaat tegen de rots en kijkt onthutst op en om zich heen)

Mozes: Hier ben ik Heer, ik roep terstond. (Geschrokken)

God: Kom niet dichterbij, maar trek je schoenen uit. Waar je staat is heilige grond

(Mozes trekt z'n schoenen uit en gaat weer met z'n staf in de hand, gedrukt tegen de rots, staan)

God: Jij bent uitverkoren om je arme volk te leiden,
Hen uit de macht van Egypte te bevrijden.
Ga naar de Farao; voel je niet te klein.
Ik zal met je zijn.

Mozes: Maar...hoe moet 't, als de Farao en het volk mij niet geloven?

God: Ik geef je kracht voor tekens en wonderen. Dat gaat alles te boven.
IK BEN DIE IK BEN, de God van Abraham, Izaak en Jacob.
Noem mij Jahweh en daal af van de top.

Mozes: Ach Heer, ik kan zo moeilijk uit mijn woorden komen.

God: Neem je broer Aaron mee. Ik zend je dromen,
leg jullie het juiste woord in de mond.
Ik zegen je staf. Ga nu terstond.

(Mozes zakt op z'n knieën op de grond en trekt dan z'n schoenen weer aan. Meeeee!...Het geitje komt aanlopen. Hij hijst hem op z'n schouders ..Kom maar...en gaat af. Zippora komt op, de kippen voerend. Als Mozes eraan komt kijkt ze verwonderd naar hem.)

Zippora: Mozes, wat is er met jou aan de hand?

Mozes: Zippora, God sprak tot mij, we gaan naar het Egypteland.

Verteller 2: Mozes en Aaron spraken met de 70 oudsten van de stam.

Verteller 1: Op weg naar de Farao maakten zij met hun staf de leeuwen tam.

(De Farao zit, een beetje schuin-weg, op de troon met 2 wachters naast zich. Bileam komt binnen en buigt voorover op de grond en staat op)

Farao: Mijn tovenaars Bileam, ik liet je ogenblikkelijk komen.
De Hebreërs doen nu meer dan het uitleggen van dromen.
Zij bezitten wonderbare kracht.
Met mijn leeuwen liepen ze langs de wacht. (Nadruk op mijn)

Bileam: Dus zij zijn ook tovenaars? Maar groter is mijn kracht!
(Met staf) Ze komen wel terug en dan krijg ik ze in mijn macht!

(Mozes en Aaron komen met de staf binnen en blijven voor de troon staan)

Mozes: Als boden van de God van Israël spreken wij.
Laat ons volk gaan! en keer het tij.

Bileam: Geef mij een teken van uw God.
Kan hij ingrijpen in ons lot?

(Mozes geeft de staf aan Aaron en die gooit hem voor de voeten van de Farao)

Wachter 1: (Gilt!) Een slang!, een slang!, een verschrikkelijke slang!

Bileam: Mij maak je niet bang. (Gooit hooghartig ook z'n staf)

Wachter 2: Nog een slang! Bescherm de Farao (Allebei lansen naar de grond)
Kijk ze vechten (Opgewonden)

Wachter 1: Oh...Zie ze kronkelend en glibberig in elkaar vlechten!

Wachter 2: Wat doet Mozes' slang nou, het is niet waar!

Wachter 1: Hij eet 'm op!, verzwelgt hem met huid en haar!

Bileam: (Sissend) Verdraaid nog aan toe. Ze bezitten grote macht.
Dat had ik nooit verwacht. (Aaron pakt de staf weer op)

Aaron: Laat ons volk gaan of plagen teisteren het land
Door kikkers, sprinkhanen, hagel of duisternis zult u worden overmand.

Farao: (Hardvochtig) Nee!..., uit mijn ogen en kom niet terug!,
of ik laat jullie ombrengen.... Vlug! (Wijst ze weg)

(Mozes en Aaron gaan hoofdschuddend weg. De Farao gaat weg. Het wordt volslagen duister. Overal klinkt geklaag en nee-geroep. Mozes en Aaron gaan in het donker op een bankje zitten. Er wordt dringend geklopt. Licht gaat zwak aan en de wachters komen binnen)

Wachter 1: Heer, bevel van de Farao. U moet gaan.

Wachter 2: Trek weg met uw volk. Het leed heeft z'n werk gedaan.

Scene 5

VLUCHT DOOR DE ZEE.

Verteller 1: Vol vreugde trokken zij weg in een bonte stoet.
In een wolkenzuil wees God de weg. 's Nachts werd 't een lichte gloed.

Verteller 2: Na een offer van dankbaarheid nam Mozes het volk weer mee.
Trekend door de woestijn kwamen ze bij de Rode Zee.

(De hele klas staat als volk verzameld achteraan; daarvoor de spelers. Er is een ophoging voor Mozes)

Waarnemer: Kijk, wat een stofwolk. Het lijkt wel een leger.
(Schreeuwend) Egypte trekt op!!! We zijn ons leven niet meer zeker.

Bangerd: Honger en dorst moesten we lijden en nu staan we van angst te beven.
(Klagend) Ooh..., waren we maar gewoon in Egypte gebleven.

Vechtjas: Zeur niet, pak liever een stok of een scherpe steen.
We zullen ons lijf duur verkopen zo meteen!

(Mozes loopt wat naar voren en gaat groots op de verhoging staan, met een luisterende houding)

Mozes: Zwijg stil en vertrouw op de Heer. (Beide armen wijd omhoog)
(Machtig) Met mijn staf redt Hij ons ook deze keer. (Zwaait met z'n staf over de zee)

Bangerd: Houd je vast!, wat een storm.
(Klagend) Ook dat nog, de golven worden enorm! (Angstig)

Waarnemer: O God, de wind splijt het water in twee.
(Verbaasd) En kijk!...De wolkenzuil gaat niet met ons mee.

Vechtjas: Hij blijft hier achter....Hij blaast in het rond.
(Opgetogen) Het leger ziet geen hand voor ogen en krijgt zand in z'n mond! (Lachend)

Mozes: Haast u en loop door.
Oudjes en zwakken gaan voor.

(De klas loopt een rondje door de zaal met diergeluiden en Hup...Hoo..Mirjam loopt achter en wijst op het laatst geschrokken achter zich)

Mirjam: Maak voort!, het leger volgt ons in grote vaart over ons pad!
Ga snel de kant op. M'n voeten worden al nat.

(Ieder klimt op de kant en Mirjam wordt met alle macht op de kant gehesen. Ze kijkt om en staart met open mond)

Oh Kijk!...We zijn weer gered, wat een wonder.
De zee keert terug, het leger gaat ten onder.

(Iedereen omhelst elkaar of schudt elkaar de hand. Mirjam loopt Go down Mozes-neuriend naar voren en iedereen volgt haar, sommige meisjes dansend. Dat gaat over in het lied.
Daarna volgt de recitatie van scene 6)

De hele klas in recitatie (de ene helft zegt de eerste zin, de tweede helft de tweede en zo door):

Nog vele wonderen verrichtte Mozes met z'n staf.

Zo sloeg hij uit de berg een bron op een morgen.

Als rijp verspreid lag het eten, dat God hen gaf.

Steeds voor 1 dag, want de morgen zal voor zichzelf zorgen.

De Amalekieten werden, met de staf in de lucht, verdreven.

En Mozes werd door de 7 hemelen en de onderwereld geleid.

Veertig dagen en nachten is hij op de berg Sinai gebleven.

Met de 10 geboden werd hun leven weer aan God gewijd.

In plaats van het Gouden Kalf kwam een nieuw heiligdom.

In het allerheiligste van de Tabernakel werd de eredienst gehouden,

Waar het goud der engelen op de "Ark des Verbonds" glom,

Om het volk bij elkaar en op de goede weg te houden.

Een koperen slang deed het gif van afvalligen teniet.

En aan het eind van de tocht kwam ook een eind aan Mozes' leven.

Met Jozua trok men naar het nieuwe gebied.

Op de berg Nebo werd Mozes nog een blik op Kanaan gegeven.

Scene 7

DE VAL VAN JERICHO

(Jozua bestudeert een grote kaart. Eleazar komt aanlopen. Aan de kant achter het gordijn staat de halve klas klaar voor een optocht achter elkaar, met de tabernakel, een groot doek gedragen met stokken door 4 dragers, voorop. De andere helft staat voor het gordijn.)

Eleazar: De stad Jericho zal ons niet ongehinderd voorbij laten gaan.
Jozua, jij bent nu onze Mozes. Wat kan daaraan worden gedaan?

Jozua: Eleazar, ga voor in de omsingelende tocht.
Zo sprak God ook tot mij, toen ik hem zocht
Zeven keer loop je rond met de Tabernakel
Naar God's wil valt de stad. Het wordt een mirakel.....Kom!

(Jozua en Eleazar lopen voorop, de Tabernakel volgt en dan de rest. Zo lopen zij rondes. Na een tijdje valt de andere helft van de klas voor het gordijn in met de volgende strofe (Op een grote trom wordt eerst 4x de maat geslagen en die klinkt na 'ommegang' even hard):)

Toen moesten ze zeven keren
In doodstille ommegang
achter de Ark marcheren.
Toen riep Jozua: "Juicht de Here!"
en ieder brak uit in gezang.

(Er wordt op een hoorn gebazen, de andere helft sluit zich aan en allen zingen vrolijk en luidkeels Joshua fit the battle of Jericho. Daarna juicht iedereen De muren vallen roepend, rennen naar voren en zeggen daar de laatste strofe)

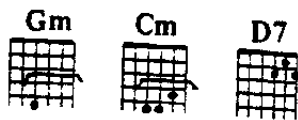
Een machtige stad ging verloren
en zonder slag of stoot,
behalve een stoot op de hoorn.
Een machtige stad ging verloren
en de val van die stad is groot.

Jozua: Nu ligt de weg voor ons open
(Opgetogen) Naar Kanaan is het niet ver meer lopen.

(De klas gaat juichend op weg en het doek valt dicht. De klas stelt zich hand in hand op. Het doek gaat open, ze lopen naar voren en buigen.)

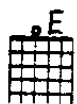
Capo op achtste fret
en dan Am-accoord

GO DOWN, MOSES

beginnoot
voor zang

(P.D.)

Na scene 1:

When Is - rael was in E - gypt's land, Let my peo - ple
 Go! op - pressed so hard they could not stand, Let my peo - ple
 go! Go down Mo - ses, Way down in E - gypt land,
 Tell -- ole pha - raoh, — Let my peo - ple go!

Na scene 2:

No more shall they in bondage toil -
let them come out with Egypt's spoil.

Na scene 3:

The Lord told Moses what to do
to lead the children of Israel through.

'Twas good old Moses, and Aaron, too,
'twas they that led the armies through.

Na scene 4:

O Moses, the cloud shall cleave the way -
a fire by night, a shade by day.

O come along, Moses - you'll not get lost:
stretch out your rod and come across.

Na scene 5:

As Israel stood by the waterside
at God's command it did divide.

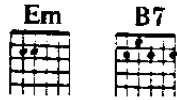
When they had reached the other shore
they sang a song of triumph o'er.

Pharaoh said he would go across -
but Pharaoh and his host were lost.

In scene 7:

JOSHUA FIT THE BATTLE OF JERICHO

beginnoot
voor zang

(P.D.)

Em B7 Em

Josh - ua fit the bat - tle of - Je - ri - cho, Je - ri - cho, Je - ri - cho, _____

B7 Em

Josh - ua fit the bat - tle of - Je - ri - cho. And the walls came tum - bling down. ~~You may~~

B7 Em B7

~~talk a - bout your king of - Gi - do on, you may talk a - bout your man of - Saul, but there's~~

Em B7 Em

~~none like good old Josh - u - a, at the bat - tle of Je - ri - cho.~~

1 Well, the Lord done told old Joshua:
"You must do just what I say,
March 'round that city seven times
And the walls will tumble away."

Refr.:

2 Then the lamb, ram, sheephorns began to blow,
And the trumpets began to sound,
Joshua told the children to shout, that mornin'
And the walls came tumblin' down.

Refr.:

DE TEKSTEN VAN DE VERTELLERS :

Scene 1 HET MANDJE IN DE NIJL.

Verteller 1: Uit angst om door de Israëlieten overschaduwd te worden, liet de Farao hen als slaven kooien.

Verteller 2: De ellende werd nog groter, toen hij hun pasgeboren zonen in de Nijl liet gooien.

Scene 2 DE VLUCHT VAN MOZES.

Verteller 2: Mozes verwierf roem aan Farao's hof.

Verteller 1: Tot hem het nu volgende diep trof.

Scene 3: GOD SPREEKT TOT MOZES.

Verteller 1: Bij de wijze Jethro in Midian was Mozes en hoedde de schapen.

Verteller 2: Zippora werd zijn vrouw. Zij schonk hem twee knapen.

Scene 4 MOZES EN DE FARAO.

Verteller 2: Mozes en Aaron spraken met de 70 oudsten van de stam.

Verteller 1: Op weg naar de Farao maakten zij met hun staf de leeuwen tam.

Scene 5 VLUCHT DOOR DE ZEE.

Verteller 1: Vol vreugde trokken zij weg in een bonte stoet.
In een wolkenzuil wees God de weg. 's Nachts werd 't een lichte gloed.

Verteller 2: Na een offer van dankbaarheid nam Mozes het volk weer mee.
Trekend door de woestijn kwamen ze bij de Rode Zee.